

Samenwerkingsconvenant

Institutionele Versterking en Bestuurskracht 2008-2012

Eilandgebied Curaçao en Nederland

Willemstad, maart 2008
PMO

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	3
1. Inleiding en kader	4
<i>Ambitie</i>	5
<i>Analysemodel</i>	5
<i>Kritieke Succesfactoren</i>	6
<i>Samenhang Samenwerkingsprogramma Institutionele Versterking en Bestuurskracht (SIVB) en Sociaal-Economisch Initiatief (SEI)</i>	7
<i>Afsprakenkader</i>	8
2. Periodiek overleg en uitvoeringsstructuur	9
<i>Uitgangspunten</i>	9
<i>Relevante Actoren</i>	10
<i>Uitvoering</i>	11
<i>Uitvoeringsorganisatie</i>	11
<i>Evaluatie</i>	11
3. Samenwerkingsprogramma 2008	13
<i>Algemeen</i>	13
<i>De Curaçaose overheid als dienstverlener</i>	14
<i>De Curaçaose overheid als ontwikkelaar en realiseerder van beleid</i>	14
<i>De Curaçaose overheid als werkgever</i>	14
<i>De Curaçaose overheid als toezichthouder en handhaver</i>	14
<i>De Curaçaose overheid als bestuurlijke partner</i>	15
<i>De Curaçaose overheid als drager van de lokale democratie</i>	15
4. Financiën 2008	16
<i>Financieringsbehoefte 2008</i>	16
<i>Invulling co-financiering</i>	16
5. Samenwerkingsprogramma 2009-2012	17
<i>De Curaçaose overheid als dienstverlener</i>	18
<i>De Curaçaose overheid als ontwikkelaar en realiseerder van beleid</i>	18
<i>De Curaçaose overheid als werkgever</i>	18
<i>De Curaçaose overheid als toezichthouder en handhaver</i>	18
<i>De Curaçaose overheid als bestuurlijke partner</i>	18
<i>De Curaçaose overheid als drager van de lokale democratie</i>	19
6. Financiën 2009-2012	20
<i>Financieringsbehoefte 2009-2012</i>	20
<i>Invulling co-financiering</i>	20
7. Totaaloverzicht Institutionele Versterking en Bestuurskracht en SEI	22
<i>Institutionele Versterking en Bestuurskracht in 2008</i>	22
<i>Sociaal-Economisch Initiatief</i>	27

Verwijde

Managementsamenvatting

Op basis van afspraken tussen het Eilandgebied Curaçao en Nederland, wordt hierbij de invulling van de samenwerking op het gebied van Institutionele Versterking en Bestuurskracht gepresenteerd. Het nieuwe samenwerkingsprogramma Institutionele Versterking en Bestuurskracht borduurt enerzijds voort op en houdt rekening met de resultaten die in de afgelopen jaren zijn geboekt met het samenwerkingsprogramma Bestuurlijke Ontwikkeling en sluit anderzijds aan bij de toekomstvisie op de ontwikkeling van Curaçao.

In de afgelopen periode is gebleken dat het proces van staatkundige herstructurering het opstellen van een nieuw samenwerkingsprogramma bemoeilijkt. De staatkundige herstructurering heeft een dermate fundamentele verandering tot gevolg, dat dit bijna onmogelijk in een samenwerkingsprogramma voor de totale looptijd samen is te vatten. Er is daarom gekozen de looptijd in tweeën te splitsen. Deze splitsing is ook doorgevoerd in dit document.

Voor 2008 zijn resultaatgebieden geïdentificeerd waarvoor projecten zullen worden ontplooid en ingediend. Deze activiteiten hebben bovenal betrekking op het opstellen van de uitvoeringsstructuur en -organisatie Samenwerkingsprogramma Institutionele Versterking en Bestuurskracht (SIVB) 2009-2012 en daarnaast op de gebieden die gericht zijn op de institutionele versterking gedurende de staatkundige overgangsfase. Het gedeelte van het samenwerkingsprogramma vanaf 2009 is op hoofdlijnen ingevuld en zal in de loop van 2008 definitief worden ingevuld. Nadat dit is gerealiseerd, zal dat deel definitief worden vastgesteld.

Om het samenwerkingsprogramma een solide basis te geven, heeft Curaçao een Uitgangspuntennotitie opgesteld en vastgesteld op 7 januari 2008 waarin de ambitie ten aanzien van goed bestuur en bestuurskracht is geformuleerd. Met deze ambitie is een toekomstvisie neergezet waarmee het eilandgebied richting en structuur geeft aan haar streven om bestuurskracht in ruime zin in te bedden in het functioneren. Daarnaast is bij het opstellen van dit document nadrukkelijk aansluiting gezocht bij de activiteiten die zullen worden ondernomen in het kader van het Sociaal-Economisch Initiatief.

Op deze manier is er een synchronisatie aangebracht tussen de werkzaamheden in het kader van de staatkundige herstructurering, het Sociaal-Economisch Initiatief en de activiteiten gekoppeld aan het SIVB.

1. Inleiding en kader

Het Eilandgebied Curaçao heeft in de periode 2001-2007, met middelen die door Nederland beschikbaar zijn gesteld in het kader van de samenwerkingsrelatie, onder de noemer Bestuurlijke Ontwikkeling aandacht besteed aan de ontwikkeling van het bestuursapparaat.

Gezien het belang van goed bestuur, ook in relatie tot de staatkundige veranderingen, zal ook in de volgende samenwerkingsperiode (2008-2012) hieraan aandacht worden besteed. Deze samenwerking wordt voortgezet onder de naam Institutionele Versterking en Bestuurskracht.

Dit document verwoordt de afspraken die zijn gemaakt tussen het Eilandgebied Curaçao en Nederland (voor het jaar 2008) op het gebied van Institutionele Versterking en Bestuurskracht en het theoretische kader waarbinnen de afspraken zullen worden uitgevoerd.

Het begrip 'Institutionele Versterking en Bestuurskracht' is een nieuw begrip in de samenwerkingsrelatie tussen Nederland en Curaçao. Hoewel iedereen zich wel een beeld kan vormen bij dit begrip en het belang van een versterking van instituties en de bestuurskracht door alle betrokken partijen wordt onderschreven, is de concrete invulling tot nu toe beperkt gebleven.

In de uitgangspuntennotitie is de definitie van het begrip goed bestuur vastgesteld als richtlijn waarbinnen de uitvoering van het samenwerkingsprogramma Institutionele Versterking en Bestuurskracht zal geschieden. Bij het vaststellen van de definitie is aansluiting gezocht bij internationale facetten ten aanzien van goed bestuur. Goed bestuur betekent voor Curaçao een samenleving die een eerlijke grondslag kent voor het samenleven van mensen op voet van gelijkheid, verdraagzaamheid en de aanvaarding van besluitvorming bij meerderheid. Hierbij worden de volgende criteria gehanteerd:

- De staatsorganen die politiek worden aangestuurd, zijn in staat om zich te laten leiden door programmatische kaders en zijn beveiligd tegen corruptie, nepotisme en cliëntelisme;
- De regeermacht is gebonden aan een mandaat van de burgers via vrije en geheime verkiezingen;
- Individuen en groepen kunnen op gelijke voet met anderen participeren en via openbare meningsvorming invloed uitoefenen op de publieke besluitvormingsprocessen;
- De staatsorganen met een rechtsbeschermende of controlerende functie zijn beveiligd tegen ongeoorloofde beïnvloeding door wie dan ook;
- De rechten van de mens worden geëerbiedigd en schendingen worden effectief gecorrigeerd.

Deze criteria alleen zullen niet leiden tot een wijziging van de kwaliteit van het bestuur. Er zal ook aandacht moeten zijn voor de bijbehorende cultuuromslag: veranderingen zijn alleen succesvol als men ook daadwerkelijk gelooft in de nieuwe aanpak. Deze cultuuromslag moet zowel bij ambtenaren als bij politici plaatsvinden. Daarnaast is Curaçao van mening dat voor een optimaal resultaat bestuurskracht breed gedefinieerd moet worden. In het kader van de samenwerkingsrelatie zal het daarom niet alleen bestuurskracht (het effectief aansturen van de samenleving door de overheid) omvatten, maar ook beleidskracht (het opstellen van goed beleid) en uitvoeringskracht (het kunnen uitvoeren van het beleid).

Ambitie

Curaçao is van mening dat “goed bestuur” niet iets is dat opgelegd of afgedwongen zou moeten worden. Het principe van goed bestuur is een ‘*way of doing things*’, iets dat je je eigen maakt omdat het zo hoort, of zo wil, een automatisme. Elk land dat zichzelf respecteert, dient derhalve goed bestuur hoog in het vaandel te hebben, en dit is dan ook het geval voor Curaçao.

In de Uitgangspuntennotitie van 7 januari 2008 is de ambitie voor de Curaçaose overheid in het kader van institutionele versterking en bestuurskracht geformuleerd. Deze ambitie reikt veel verder dan het samenwerkingsprogramma op zich. Curaçao is van mening dat het bestuurlijke functioneren van de overheid een belangrijke bijdrage levert aan de realisatie van een integrale ontwikkeling van de samenleving.

Curaçao heeft de optimaal functionerende overheid gedefinieerd als het ontbreken van achterstanden, transparantie in het optreden, de beheersing van wetgeving en interne procedures en richtlijnen en een systeem voor de monitoring van het optreden en de rechtmatigheid hiervan. Om dit te kunnen realiseren moeten er voldoende middelen zijn zodat Curaçao zich duurzaam kan blijven richten op de volgende gebieden:

- het creëren van de condities om de juiste mensen aan te trekken en te behouden,
- het objectiveren en meetbaar maken van goed bestuur,
- het versterken van de neutraliteit en continuïteit van het beleidsproces en
- het ontwikkelen en versterken van de leiderschapskwaliteiten op alle niveaus.

Door het verwoorden van de ambitie op deze wijze, heeft Curaçao het Samenwerkingsprogramma Institutionele Versterking en Bestuurskracht ingebed in een groter, structureel geheel. De nadruk ligt hierbij niet zozeer op het uitvoeren van de activiteiten in het programma, maar vooral op het realiseren van de daadwerkelijke omslag en het realiseren van een optimaal openbaar bestuur. Er is dan geen ruimte meer voor middelmatigheid en compromissen.

Het betekent tevens dat de ambitie uiteindelijk een weerklank heeft in alle belangrijke documenten die de overheid opstelt in de komende jaren: van de begroting, tot het masterplan, tot de nieuwe organisatiestructuur. Deze ambitie heeft tevens haar weerslag in de kwaliteit, cultuur en het gedrag van iedereen die binnen de overheid werkzaam is: zowel ambtenaren als bestuurders. Echter, ook burgerparticipatie is een belangrijke voorwaarde voor het realiseren van een goed georganiseerd ambtelijk apparaat. Het Samenwerkingsprogramma Institutionele Versterking en Bestuurskracht is hierin een belangrijk instrument, maar niet de enige voorwaarde voor succes.

Analysemodel

Overheden worden wereldwijd steeds meer geconfronteerd met complexe (beleids) vraagstukken op het gebied van bijvoorbeeld veiligheid, sociale samenhang, welzijn en zorg en ruimtelijke ontwikkeling. Met de toenemende internationalisering van problemen neemt de invloed van lokale bestuurders steeds verder af. Van de Curaçaose overheid wordt niet alleen verwacht dat zij de lokale problemen oplost, maar tevens dat zij rekening houdt met internationale oorzaken en gevolgen. Met de nieuwe staatkundige status wordt dit laatste onderdeel nog belangrijker.

Om het succes van de overheid bij het adresseren van de problemen te kunnen meten, zullen de prestaties inzichtelijk moeten worden gemaakt. Dit betekent niet dat het op dit moment ontbreekt aan een inzicht in het functioneren van de Curaçaose overheid, maar een integraal

overzicht van sterke en zwakke punten is niet voorhanden. Om tot een dergelijk integraal overzicht te komen, zal gebruik gemaakt worden van onderstaand analysemodel.

Vanuit de gedachte dat de bestuursorganisatie van Curaçao significant beter moet gaan presteren, gaat de overheid gebruik maken van dit analysemodel. Het model bevordert het creëren van samenhang tussen de verschillende rollen van de overheid en met de andere activiteiten die worden ondernomen in het kader van de staatkundige herstructurering, de ontwikkelingsvisie voor Curaçao en het Samenwerkingsprogramma Institutionele Versterking en Bestuurskracht en het Sociaal-Economisch Initiatief. Het model gaat hierbij uit van de prestatiegebieden (rollen) van de overheid en identificeert er zes.

Voor het realiseren van de samenhang tussen de verschillende rollen, is bij het opstellen van de uitgangspuntennotitie het onderstaande model leidend geweest. Het model kan worden gecombineerd met het model van het Instituut Nederlandse Kwaliteit (INK), waardoor er een *permanent systeem voor monitoring en verbetering* van de kwaliteit van de overheidsorganisatie in zijn geheel en van de afzonderlijke onderdelen ontstaat. Het model is verder interessant omdat niet alleen het huidige functioneren in kaart kan worden gebracht, maar ook de factoren die het bereiken van goede prestaties bevorderen of belemmeren.

Het meten van de bestuurskracht schept het kader waarbinnen de volksvertegenwoordiging haar controlerende rol beter kan uitvoeren, omgegaan kan worden met een steeds kritischer omgeving en de mate waarin de samenwerking tussen overheden vormgegeven kan worden. De bestuurskwaliteit betreft de mate waarin de overheid bestuurlijk en organisatorisch in staat is haar bestuurlijke opgaven en rollen waar te maken en de gewenste prestaties te leveren. De uitkomsten moeten objectief meetbaar zijn en geen optelsom worden van percepties van geïnterviewden. Het analysemodel biedt het kader om tot dat objectieve oordeel te komen.

Kritieke Succesfactoren

De volgende zaken zijn van groot belang voor de realisatie van de ambitie, doelstellingen en activiteiten van het samenwerkingsprogramma:

- Een breed politiek draagvlak voor de uitgangspunten van het SIVB
De ambitie van het Samenwerkingsprogramma Institutionele Versterking en Bestuurskracht zal in de Eilandsraad worden vastgesteld zodat de ontwikkelingsrichting

en de ambitie ingebed worden in het politieke denken over de toekomst van Curaçao. Hierdoor zouden toekomstige verkiezingen beperkt van invloed hoeven te zijn op de realisatie van de doelstellingen van het samenwerkingsprogramma en daarmee zijn de randvoorwaarden gecreëerd voor de continuïteit van de uitvoering.

- Een integrale aanpak van beleidsontwikkeling is geïnstitutionaliseerd
Beleidsontwikkeling zal, mede gezien de toenemende complexiteit in steeds grotere mate het gevolg moeten zijn van een samenwerking tussen verschillende disciplines en beleidsterreinen.
- Inzicht in de bestuurskwaliteit
Om dit inzicht te verkrijgen, zal gekeken worden of een bestuurskwaliteitsmeting kan worden uitgevoerd voorafgaand aan het opstellen van het Samenwerkingsprogramma Institutionele Versterking en Bestuurskracht. Hiermee wordt de samenhang en onderbouwing van het Samenwerkingsprogramma Institutionele Versterking en Bestuurskracht verder versterkt.
- Geïnstitutionaliseerd overleg over voortgang
Samenwerkingsprogramma Institutionele Versterking en Bestuurskracht en de ambitie ten aanzien van goed bestuur zijn een belangrijke prioriteit. Om de focus te behouden en de voortgang en samenhang te bewaken is het van belang dat er regelmatig overleg plaatsvindt tussen de betrokken Curaçaose overheidsinstanties.
- Samenhang met andere trajecten
Het Samenwerkingsprogramma Institutionele Versterking en Bestuurskracht dient nauwe samenhang te vertonen met de activiteiten die in het kader van de aankomende staatkundige veranderingen, het Sociaal-Economisch Initiatief, het Visiedocument Pais Kòrsou en het Masterplan zullen worden uitgevoerd. Ook wordt in het SIVB aansluiting gezocht bij samenwerkingsverbanden met andere Nederlandse (overheids)organisaties die ook zijn gericht op de versterking van het functioneren van de overheid.
- Flexibiliteit in de uitvoering
Met de uitgangspuntennotitie heeft het Eilandgebied Curaçao haar ambitie voor de lange termijn vastgesteld en in het onderdeel samenwerkingsprogramma 2008 van dit convenant is inzicht gegeven welke activiteiten daar op dit moment bij horen. Nieuwe ontwikkelingen kunnen echter een wijziging in prioriteitstelling op projectniveau tot gevolg hebben. Het Eilandgebied wil expliciet vastleggen dat deze ruimte blijft bestaan.

Samenhang SIVB en SEI

Zowel het nieuwe samenwerkingsprogramma Institutionele Versterking en Bestuurskracht (SIVB) als SEI behandelen het onderwerp van verbetering van het bestuur en het ambtelijk apparaat, mede in het licht van de staatkundige veranderingen. Bij de voorbereiding van zowel het SIVB, en in het bijzonder de activiteiten voor 2008, als het SEI is erop gelet dat de beide programma's op elkaar aansluiten en dat er geen conflicterende of overlappende initiatieven uit voortvloeien. Hiertoe zijn door het Bestuurscollege keuzes gemaakt ten aanzien van welke activiteiten onder welk programma vallen.

Kort gezegd zal SIVB zich met name richten op de noodzakelijke verbeteringen op langere termijn, waaronder klantgerichtheid, integriteit, verbeteren van competenties, structurele *good governance* en het verbeteren van de financiële huishouding. SEI zal zich concentreren op de inrichting van Pais Kòrsou (inclusief de transformatie van het apparaat, competenties, cultuuraspecten en de meest urgente procedure aanpassingen), enkele expliciet genoemde basisadministraties en enkele urgente kwesties waaronder gezondheidszorg en informatievoorziening over werkzoekenden.

Afsprakenkader

De afspraken zijn gebaseerd op de volgende documenten en afspraken:

- De uitgangspuntennotitie “Curaçao presteert”, 7 januari 2008
- Het Sociaal-Economisch Initiatief Curaçao, 3 januari 2008
- De brief van de Vertegenwoordiger van Nederland in de Nederlandse Antillen aan het Bestuurscollege van Curaçao, d.d. 21 december 2007, nummer DGBK/VNW07/35889
- De brief van het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao aan de Vertegenwoordiger van Nederland in de Nederlandse Antillen, d.d. 26 november 2007, nummer 2007/41709
- De VNW-notitie met uitgangspunten voor een nieuw samenwerkingsbeleid tussen Curaçao/Sint Maarten en Nederland, 1 augustus 2007
- Een nieuw samenwerkingsbeleid tussen Curacao/St. Maarten en Nederland 2008 – 2012 (1 augustus 2007)
- De afspraken zoals vastgelegd in het Overgangsakkoord tussen Curaçao en Nederland, 28 augustus 2007
- De Slotverklaring tussen de Nederlandse Antillen, de afzonderlijke Eilandgebieden en Nederland, 2 november 2006
- Nieuwe Bestuurlijke Organisatie
- Rapport minimumnormen kwaliteit openbaar bestuur
- Studie voorzieningenniveau, zoals nog door het Bestuurscollege zal dienen te worden vastgesteld
- Visiedocument Pais Kòrsou
- Evaluatierapport Ecorys, en met name de aanbevelingen, 21 mei 2007

2. Periodiek overleg en uitvoeringsstructuur

In het Programma-overleg tussen Nederland en Curaçao zal de voortgang, monitoring en eventuele bijstelling van de uitvoering van de programma's tweemaal per jaar geagendeerd worden.

In de eerste helft van 2008 zullen de doelen en resultaten van het IVB programma verder geconcretiseerd worden. Dan zal ook de uitvoeringsstructuur voor de programma-unit voor Curaçao, die thema overstijgend zal zijn en derhalve met andere programma's afgestemd moet worden, worden bepaald.

Uitgangspunten

Ten aanzien van de uitvoering-, monitoring en evaluatiesystematiek van het samenwerkingsprogramma worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Agenda: een geannoteerde agenda wordt door het Bestuurscollege Curaçao (BC) en de Vertegenwoordiging van Nederland in de Nederlandse Antillen (VNW) voorbereid en overeengekomen.
- De verantwoordelijkheden worden zo laag mogelijk in de structuur gelegd; Program Management Office (PMO) is verantwoordelijk voor de ambtelijke voorbereiding aan Curaçaose zijde. VNW is aan Nederlandse zijde de ambtelijke voorbereider van het programma-overleg. Uitvoering Stichting Ontwikkeling Nederlandse Antillen (USONA) faciliteert ten aanzien van het budget en de voortgang op programma- en projectniveau.
- USONA faciliteert het halfjaarlijks overleg door middel van informatieverstrekking op programmaniveau.
- De verantwoordelijkheden van de projecteigenaren worden zowel richting de financiële beheerder als de programmacoördinator toe contractueel vastgelegd;
- De verantwoordelijkheid voor projecten wordt bij de projectuitvoerders (projecteigenaren of PMO) neergelegd. Bemoeyenis door andere actoren op dit niveau worden tot een minimum beperkt;
- Contacten betreffende het programma, waaronder ook ontvankelijkheid van projecten en activiteiten, worden via de programmacoördinator geleid;
- De criteria en richtlijnen ten aanzien van de besluitvorming dienen voor betrokkenen geëxpliciteerd en duidelijk te zijn;
- De Curaçaose en Nederlandse regeringen evalueren de voortgang van het samenwerkingsprogramma op regelmatige basis volgens de vooraf overeengekomen momenten (halfjaarlijks) en formaten.

Relevante Actoren

De volgende actoren hebben een centrale rol in de uitvoer van het SIVB:

Rol	Actor	Verantwoordelijkheden / Acties
Financierder	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (NL) in casu de Directie Koninkrijksrelaties (DKR) en de Vertegenwoordiging van Nederland in de Nederlandse Antillen (VNW)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Accorderen SIVB ○ Beschikbaar stellen middelen ○ Organisatie van het overleg 2x per jaar tussen Curaçao en Nederland over de voortgang ○ Samen met BC Curaçao besluitvorming op programmaniveau
Programma-coördinator	De gedeputeerde van Algemene en Constitutionele Zaken belast met onder meer Bureau Staatkundige Structuur namens het BC Curaçao	<ul style="list-style-type: none"> ○ Goedkeuring SIVB en aanbieding aan Nederland ○ Interne toetsing financieringsverzoeken (waaronder toetsing gepastheid binnen programma) ○ Indiening financieringsverzoeken bij USONA ○ Controle voortgang programma ○ Samen met VNW/DKR besluitvorming op programmaniveau
Uitvoer programma coördinatie	Program Management Office (PMO)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Opstellen concept SIVB ○ Toetsing financieringsverzoeken ○ Monitoring programma ○ Monitoring projecten en activiteiten ○ Onderhouden contacten VNW en USONA namens de programmacoördinator ○ Ondersteuning projecteigenaren en projectuitvoerders
Programma beheerder	Uitvoeringsorganisatie Stichting Ontwikkeling Nederlandse Antillen (USONA)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Beheer middelen SIVB ○ Informatievoorziening en advisering voortgang en uitputting
Project eigenaren	De eilandelijke diensten	<ul style="list-style-type: none"> ○ Identificeren projecten / activiteiten ○ Opstellen financieringsverzoeken ○ Indienen voortgangsrapportages
Project uitvoerder	Organisaties die namens de projecteigenaren projecten of activiteiten uitvoeren	<ul style="list-style-type: none"> ○ Uitvoering projecten en activiteiten ○ Opstellen voortgangsrapportages

Uitvoering

Nadat dit protocol is goedgekeurd, zal de uitvoering volgens de hierna onderscheiden stappen en onder verantwoordelijkheid van de aangegeven instanties geschieden.

Stap	Verantwoordelijke instanties
a. Identificeren projecten of activiteiten en samenstellen financieringsverzoeken	De individuele diensten
b. Interne toetsing financieringsverzoeken	Directeur PMO namens gedeputeerde Algemene en Constitutionele Zaken
c. Indienen financieringsverzoeken ter financiering bij USONA	Het BC Curaçao
d. Toetsing & goedkeuring	USONA
e. Toekenning en beheer middelen	USONA
f. Uitvoering projecten	Projecteigenaar (uitvoerder)
g. Monitoring	Directeur PMO
h. Beëindiging projecten	Uitvoerder project
i. Evaluatie verloop Programma IVB voor het jaar 2008	Gedeputeerde Algemene en Constitutionele Zaken samen met de staatssecretaris van Koninkrijksrelaties

Uitvoeringsorganisatie

Naast het feit dat het Eilandgebied Curaçao een politiek-bestuurlijke coördinator heeft ingesteld (de Gedeputeerde van Algemene en Constitutionele Zaken) is het Program Management Office ingesteld als het ambtelijke coördinatiepunt belast met de bewaking van het verloop van het proces richting USONA, de advisering van de politici en de communicatie met BZK/VNW. Gezien het karakter van het nieuwe samenwerkingsprogramma 2008-2012, waarin vier thema's zijn ondergebracht (waaronder IVB) en waar sturing op elk themaprogramma en tussen de themaprogramma's kan en zal plaatsvinden door middel van het eerder genoemde overleg twee keer per jaar, zal er een programma-unit worden gestart die over de programma's heen een coördinerende en regisserende rol heeft. Daardoor kan de integraliteit worden geborgd en de effectiviteit en efficiëntie worden vergroot. Een en ander zoals ook afgesproken in de afsprakenlijst.

Het streven is om deze unit in september 2008 te laten starten, zodat het per 1 januari 2009 goed kan functioneren. Per september 2008 moet gestreefd worden het begin van de implementatie gereed te hebben, terwijl in januari 2009 deze organisatie operationeel zal moeten zijn. De aanbevelingen van het rapport Ecorys en SEI met betrekking tot de opzet van een centrale uitvoeringsorganisatie zullen hierbij als leidraad dienen. Het opzetten van deze organisatie is reeds in het Samenwerkingsprogramma Institutionele Versterking en Bestuurskracht 2008 opgenomen.

Indien co-financieringsafspraken niet (kunnen) worden nagekomen, zal dit worden geagendeerd in het jaarlijkse ambtelijke en/of politieke overleg.

Evaluatie

Bij evaluatie gaat het om een systematische en objectieve beoordeling van de relevantie, effectiviteit, efficiëntie en duurzaamheid van het uitgevoerde programma. Daarbij zal, wederom, gebruik worden gemaakt van de vermelde indicatoren. Een belangrijk doel van

evaluatieonderzoek is om informatie te verschaffen die gebruikt kan worden in het proces van besluitvorming rond het programma.

Bij relevantie gaat het om de vraag of het programma inderdaad heeft bijgedragen aan de geïdentificeerde prioritaire behoeften van de onderscheiden doelgroepen. Effectiviteit betreft de mate waarin de doelstellingen van het programma zijn of worden bereikt en de mate waarin de geplande activiteiten hebben geleid tot de gewenste resultaten. Bij doelmatigheid gaat het ten slotte om de mate waarin de resultaten zijn of worden bereikt door een efficiënt gebruik van de beschikbare fondsen.

Na twee jaar (mid-term, in 2010) en na afloop (ex-post, in 2013) van het programma, zal een programma-evaluatie worden uitgevoerd door onafhankelijke deskundigen. Curaçao en het Nederlandse Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties stellen in goed overleg de Terms of Reference voor de opdracht en gunning vast. In de Terms of Reference zijn onder meer het doel, de reikwijdte van de evaluatie, de methode van evaluatie, de normen waaraan prestaties moeten worden gemeten, alsmede de middelen, tijd en timing voor de evaluatie gespecificeerd. De mid-term evaluatie zal uiterlijk in mei 2010 gereed moeten zijn. Nederland zal hiervoor als opdrachtgever optreden. Op basis van de resultaten van de evaluatie kunnen de partijen in overleg besluiten het programma aan te passen.

Per evaluatie zal een begeleidingscommissie worden ingesteld, waarin zowel Curaçao als het Nederlandse Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zitting hebben. De evaluatie moet direct kunnen bijdragen aan een verbetering van het programma. De kosten van de evaluaties zijn in het totale samenwerkingsbudget opgenomen.

3. Samenwerkingsprogramma 2008

Algemeen

De samenwerkingsrelatie voor 2008, en de activiteiten die in dit kader worden ontplooid, wordt gekenmerkt door een tweetal zaken. Ten eerste zijn er een aantal resultaatgebieden die doorlopen vanuit het samenwerkingsprogramma Bestuurlijke Ontwikkeling. Daarnaast zijn er resultaatgebieden die gekoppeld zijn aan het realiseren van de nieuwe staatkundige status.

Alle werkzaamheden en inspanningen in 2008 in het kader van het Samenwerkingsprogramma Institutionele Versterking en Bestuurskracht moeten dit proces ondersteunen en faciliteren. De geïdentificeerde resultaatgebieden zijn geen onderwerp van politieke discussies zodat de continuïteit op de korte termijn gegarandeerd is. Daarnaast heeft de aanpak zoals verwoord in het document Nieuwe Bestuurlijke Organisatie (NBO) als basis gediend voor het identificeren van de activiteiten.

In 2008 wordt aldus gewerkt aan het creëren van meetbare doelen en het bepalen van de meetpunten zodat het Samenwerkingsprogramma Institutionele Versterking en Bestuurskracht tot een samenhangende inspanning leidt, op de juiste manier wordt aangestuurd en aldus tot een optimaal resultaat leidt. Per rol is deze algemene focus vertaald in een doel voor de betreffende rol voor 2008. Daarna wordt een lijst van activiteiten opgesomd die de realisatie van dit doel moeten ondersteunen.

Voor het indelen van de activiteiten voor 2008, zijn de activiteiten gegroepeerd rondom de (externe) rollen van de overheid. Niet al deze rollen zullen in het kader van het Samenwerkingsprogramma Institutionele Versterking en Bestuurskracht evenveel aandacht krijgen. Een deel van de rollen zal in andere programma's of het reguliere beleid van de Curaçaose overheid zijn opgenomen.

Zoals reeds aangegeven, zal hieronder inzicht worden gegeven in de activiteiten die op dit moment geacht worden het beste bij te dragen aan de realisering van de ambitie zoals die door Curaçao is geformuleerd op het gebied van institutionele versterking en bestuurskracht. Nieuwe ontwikkelingen kunnen echter een wijziging in prioriteitstelling op projectniveau of tussen de rollen van de overheid tot gevolg hebben. Curaçao wil expliciet vastleggen dat deze ruimte blijft bestaan. Wanneer dit ook leidt tot een verschuiving in de toegekende bedragen per budget, zal dit ter sprake worden gebracht en goedgekeurd dienen te worden in het halfjaarlijkse overleg.

Voor de invulling van de rollen, wordt vastgehouden aan de resultaatgebieden zoals die ook in het Programma Bestuurlijke Ontwikkeling zijn gehanteerd. Hieronder is per rol aangegeven welke van de volgende resultaatgebieden van toepassing zijn:

- Controle op het bestuur/checks and balances: versterken van organen die een belangrijke rol spelen bij het controleren van het ambtelijk apparaat en bestuur.
- Vertrouwen in de overheid: bewerkstelligen van een toename van het vertrouwen van de burger in de overheid.
- Financiën en begrotingsbeheer: verder rationaliseren van de verwerving, allocatie, besteding en beheer van geldmiddelen.
- Informatisering/Automatisering: optimaliseren van de toepassing van moderne informatie- en communicatietechnologie ten behoeve van het functioneren van overheidsdiensten en de communicatie met de omgeving.

- Verhoging van de kwaliteit van het ambtelijk apparaat: optimaliseren van het geheel van personele, materiële en organisatorische middelen ter vervulling van overheidstaken.
- Verhoging van de kwaliteit van het bestuurlijk apparaat: versterken van het besef van en de garanties voor publieke verantwoordelijkheid met betrekking tot bestuur, beleidsbepaling, besluitvorming en beleidsuitvoering.

De Curaçaose overheid als dienstverlener

In 2012 heeft de Curaçaose overheid de kennis, instrumenten en structuur om burgers en bedrijven op effectieve en efficiënte wijze en zonder aanzien des persoon te bedienen.

Bij de rol van de overheid als dienstverlener zijn voor 2008 de volgende resultaatgebieden geïdentificeerd: (1) kwaliteit van het ambtelijke apparaat, (2) financiën en begrotingsbeheer en (3) Check & Balances. Er wordt voornamelijk aan de volgende activiteiten gedacht:

1. Verbeteren klantgerichtheid Overheid (lopend)
2. Uitvoeren project Masterplan Motorrijtuigenbelasting en Keuringssysteem (lopend)
3. Opzetten Nieuwe Belastingdienst Curaçao (lopend)
4. Project Registratie Contractgegevens van Buro Domeinbeheer (lopend: CleanUp)
5. Project digitalisering RASE (lopend)
6. Technische (juridische) bijstand BSB&V (lopend)
7. Ondersteuning SSV (II)

De Curaçaose overheid als ontwikkelaar en realiseerder van beleid

In 2012 heeft de Curaçaose overheid de kennis, instrumenten en structuur om haar beleid op duurzame, integrale en samenhangende wijze te formuleren.

Bij de rol van de overheid als ontwikkelaar en realiseerder van beleid zijn voor 2008 de volgende resultaatgebieden geïdentificeerd: (1) Checks & Balances, (2) kwaliteit van het ambtelijke apparaat en (3) financiën & begrotingsbeheer. Er wordt voornamelijk aan de volgende activiteiten gedacht:

1. Uitvoeren implementatieplan Financieel Beheer
2. Uitwerken uitvoeringsstructuur en -organisatie Samenwerkingsprogramma's 2009-2012

De Curaçaose overheid als werkgever

In 2012 is de Curaçaose overheid in staat de juiste combinatie van interessant en uitdagend werk en daarbij behorende arbeidsvoorwaarden te bieden omdat zij beschikt over geschikte instrumenten (waaronder een beoordelings-, belonings-, opleidings- en bevorderingsbeleid) om in concurrentie met de private sector de juiste mensen aan te trekken en te behouden.

Bij de rol van de overheid als werkgever zijn voor 2008 de volgende resultaatgebieden geïdentificeerd: (1) vertrouwen in de overheid en (2) kwaliteit van het ambtelijke apparaat. Er wordt voornamelijk aan de volgende activiteiten gedacht:

1. Institutionaliseren integriteittraject
2. Onderzoek, opzet, opbouw en implementatie van een Bestuursacademie/Opleidingsinstituut
3. Personeelsinformatie managementsysteem (PIMS@all)

De Curaçaose overheid als toezichthouder en handhaver

In 2012 is de Curaçaose overheid beveiligd tegen pogingen van corruptie, nepotisme en cliëntelisme door wie dan ook en kan op basis van programmatische en integrale kaders toezicht uitoefenen.

Bij de rol van de overheid als toezichthouder en handhaver zijn voor 2008 de volgende resultaatgebieden geïdentificeerd: (1) Checks & Balances, (2) vertrouwen in de overheid en (3) financiën en begrotingsbeheer. Er wordt vooralsnog aan de volgende activiteiten gedacht:

1. Inventarisatie van strafrechtelijke en bestuursrechtelijke handhaving en repressief optreden programmeren
2. Doorbreken gedoogbeleid
3. Implementatie aanbevelingen versterking controleorganen en controlfuncties¹
4. Versterken functioneren kantoor eilandsecretaris

De Curaçaose overheid als bestuurlijke partner

In 2012 is de Curaçaose overheid in staat ruimte te creëren voor en optimaal gebruik te maken van particuliere initiatieven bij het realiseren van de doelstellingen op het gebied van de sociale, economische en maatschappelijke ontwikkeling.

Bij de rol van de overheid als bestuurlijke partner is voor 2008 het volgende resultaatgebied geïdentificeerd: (1) vertrouwen in de overheid. Er wordt vooralsnog aan de volgende activiteiten gedacht:

1. Formuleren van uitgangspunten voor partnerships

De Curaçaose overheid als drager van de lokale democratie

In 2012 heeft de Curaçaose overheid de kennis en capaciteit om een scala van instrumenten te gebruiken om individuen en groepen op gelijke voet met anderen te laten participeren en via openbare meningsvorming invloed te laten uitoefenen op de publieke besluitvormingsprocessen.

Bij de rol van de overheid als drager van de lokale democratie zijn voor 2008 de volgende resultaatgebieden geïdentificeerd: (1) kwaliteit van het bestuurlijke apparaat en vertrouwen in de overheid. Er wordt vooralsnog aan de volgende activiteiten gedacht:

1. Permanente educatie voor bestuurders
2. Opstellen profielschetsen voor bestuurders
3. Programmatisch goed citizenship (goed burgerschap) uitwerken

¹ Het onderzoek wordt in het kader van SEI uitgevoerd (zie B09 en B22).

4. Financiën 2008

De totale Nederlandse bijdrage aan dit programma zal voor de duur van het programma worden gegarandeerd. Het ministerie van Binnenlandse en Koninkrijkszaken stelt voor 2008 3.510.500 euro ter beschikking. Dit bedrag tegen een koers van 2,6 en rekeninghoudend met de managementfee van de USONA komt overeen met 8.691.000 Antilliaanse guldens . Indien er nog middelen beschikbaar zijn uit de oude programma's zullen die onverkort onder het daarbij behorende regime kunnen worden aangewend voor projecten in het kader van het programma Bestuurlijke Ontwikkeling (BO). De looptijd van het programma BO wordt in dat geval gelijkgesteld met het SIVB.

Financieringsbehoefte 2008 naar percentage

Rol van de overheid	Percentage	Richtbedrag in Nafls
De overheid als dienstverlener	43	3.737.130
De overheid als ontwikkelaar van beleid	35	3.041.850
De overheid als werkgever	12	1.042.920
De overheid als toezichthouder	4	347.640
De overheid als bestuurlijke partner	1	86.910
De overheid als drager van de lokale democratie	5	434.550

Invulling co-financiering

Voor 2008 zal gebruik gemaakt worden van de mogelijkheid om de co-financiering nog niet in te vullen. Dit is vooral ingegeven door het feit dat er nadere eisen zijn gesteld aan wat als co-financiering aangemerkt kan worden en niet omdat de realisatie van de projecten die met middelen uit de samenwerkingsrelatie gefinancierd worden als minder belangrijk worden gezien. Curaçao is van mening dat een eigen bijdrage van belang is voor het internaliseren van de resultaten, het verkrijgen van betrokkenheid bij de uitvoering. Dit is een logisch gevolg van de keuze van het Eilandgebied ten aanzien van de ambitie voor goed bestuur en een manier om projecten "eigen" te maken.

Tot op heden beschouwde Curaçao de operationele en personeelslasten die onderdeel zijn van de eigen begroting, als vorm van co-financiering. Op basis van nieuwe afspraken tussen Nederland en Curaçao is dit niet langer het geval. Gezien het tijdstip waarop dit werd overeengekomen, was het niet meer mogelijk de begroting van Curaçao voor 2008 aan te passen. Voor de periode 2009-2012 zal wel invulling gegeven worden aan de afspraak om tot co-financiering te komen.

Vooralsnog zal aan de nieuwe samenwerkingsrelatie geen sanctiesysteem worden gekoppeld. Er wordt ervan uitgegaan dat het halfjaarlijks overleg voldoende aanknopingspunten biedt om tot een oplossing van geschillen of verschillen van inzicht te komen.

5. Samenwerkingsprogramma 2009-2012

Met het stellen van een ambitie voor 2012 in de uitgangspuntennotitie, zijn de kaders voor het Samenwerkingsprogramma Institutionele Versterking en Bestuurskracht voor de periode 2009-2012 reeds bepaald. Daarnaast heeft de focus voor 2008 en de doelen die per rol zijn gesteld, invloed op de invulling van het programma voor de periode vanaf 2009. In 2008 zal de definitieve invulling van het programma voor 2009-2012 worden bepaald. Curaçao zal met een concept komen dat vervolgens wordt besproken en voor eind 2008 dient te zijn goedgekeurd door beide partijen.

Zoals reeds aangegeven, is het versterken van de bestuurskracht geen externe opgave, maar een interne overtuiging. De Curaçaose overheid wil excelleren in haar dienstverlening richting de burgers en een voorbeeld zijn hoe het begrip *good governance* met inachtneming van lokale eigenheid geïmplementeerd kan worden. Het realiseren van deze overtuiging vergt blijvende commitment, aandacht, vastberadenheid en doorzettingsvermogen.

Het gaat hiermee verder dan een samenwerkingsprogramma. Dit betekent dat in de komende jaren niet 'slechts' gewerkt zal worden aan de uitvoering van een programma, maar aan de realisatie van een ambitie: er wordt gewerkt aan de best mogelijke overheidsorganisatie voor de Curaçaose samenleving. Dit hoge ambitieniveau heeft zijn weerslag in de activiteiten die uitgevoerd zullen gaan worden, maar ook in de aandacht voor cultuur, verandermanagement en de mensen, zowel politici als ambtenaren, die de organisatie maken.

Bij de ontwikkeling van de nieuwe landsoverheid voor Curaçao zal niet alleen aandacht uitgaan naar de versterking van de beleidskracht. Van groot belang voor een sterke en betrouwbare overheid is dat plannen worden omgezet in daden en waar controle wordt uitgeoefend. Om in bestuurskundige termen te spreken: de ontwikkeling en investeringen zullen zich zowel richten op beleids-, uitvoerings- als toezichtscapaciteit.

Ook zal er aandacht besteed worden aan de ontwikkeling van zowel bestuurders als ambtenaren. Beide zullen bepalend zijn voor de kwaliteit van het overheidsfunctioneren in de genoemde zes rollen. Daar waar de bestuurders in staat moeten worden gesteld om hun eindverantwoordelijkheid als politici waar te maken, zullen de ambtenaren – mede omdat zij voor continuïteit kunnen zorgdragen – in staat moeten zijn om komende en gaande politici goed te ondersteunen in hun beleids-, uitvoerings- en toezichtsverantwoordelijkheden.

Als laatste zal er ook aandacht moeten zijn voor de democratische kracht van het eiland; eilandsraadleden en burgers zullen beter geïnformeerd en betrokken moeten worden wil het samenspel tussen overheid (politici en ambtenaren), volksvertegenwoordigers en de burger (met speciale aandacht voor sociaal-maatschappelijke organisaties) krachtiger worden. Alleen op deze wijze zal er een vertrouwen kunnen ontstaan, dat van groot belang is om op constructieve wijze Pais Kòrsou op te bouwen.

Bovengenoemde aandachtspunten zullen meegenomen worden bij het invullen van het SVIB 2009 – 2012, waarvoor hieronder reeds een aanzet is opgenomen. Deze inventarisatie zal in de loop van 2008, als onderdeel van het opstellen van het samenwerkingsprogramma voor de periode 2009-2012, opnieuw en gedetailleerder worden uitgevoerd. Hierbij zal met name aandacht besteed worden aan het evenwicht tussen de verschillende rollen in het licht van een ruime invulling van het begrip bestuurskracht. De onderstaande opsomming is derhalve slechts indicatief.

Ook voor de periode 2009-2012 zal gebruik gemaakt worden van de resultaatgebieden die in het kader van het Samenwerkingsprogramma Bestuurlijke Ontwikkeling zijn gedefinieerd. Ter indicatie zijn de resultaatgebieden wederom gekoppeld aan de rollen van de overheid. Zoals overeengekomen, zal in 2010 een mid-termevaluatie plaatsvinden en in 2013 een eindevaluatie. De uitvoering hiervan is in hoofdstuk 2 besproken.

De Curaçaose overheid als dienstverlener

Voor de periode 2009-2012 worden vooralsnog de volgende resultaatgebieden aan deze rol gekoppeld: (1) kwaliteit van het ambtelijke apparaat en (2) vertrouwen in de overheid. Op dit moment wordt aan de volgende activiteiten gedacht om dit te realiseren:

1. Identificeren van noodzakelijke cultuurombuiging voor inbedding van goed bestuur²;
2. Uitvoeren klanttevredenheidsonderzoek.

De Curaçaose overheid als ontwikkelaar en realiseerder van beleid

Voor de periode 2009-2012 worden vooralsnog de volgende resultaatgebieden aan deze rol gekoppeld: (1) 4^e programmalyjn bevorderen “*Good Citizenship*” en (2) vertrouwen in de overheid. Op dit moment wordt aan de volgende activiteiten gedacht om dit te realiseren:

1. Opstellen en afronden Masterplan;
2. Communicatie voorzieningenniveau en opzet implementatie³.

De Curaçaose overheid als werkgever

Voor de periode 2009-2012 worden vooralsnog de volgende resultaatgebieden aan deze rol gekoppeld: (1) kwaliteit van het ambtelijke apparaat, (2) vertrouwen in de overheid en (3) *Checks & Balances*. Op dit moment wordt aan de volgende activiteiten gedacht om dit te realiseren:

1. Opstellen algemeen structureel programma met trainings- en expertisebehoeften (met een focus op eenheid, samenwerking, kwaliteit van dienstverlening, gelijkheid, productiviteit, innovatie en transparantie);
2. Realiseren ervaringsuitwisseling (PUAC-mogelijkheden);
3. Ontwerp nieuw arbeidsvoorwaarden- en personeelsbeleid⁴.

De Curaçaose overheid als toezichthouder en handhaver

Vooralsnog zijn er ten aanzien van deze rol nog geen activiteiten en dus ook nog geen resultaatgebieden aangewezen waaraan in concreto aandacht zal worden gegeven in de periode 2009 en verder. Dit zal bij het opstellen van het programma SIVB nader worden ingevuld

De Curaçaose overheid als bestuurlijke partner

Vooralsnog zijn er ten aanzien van deze rol nog geen activiteiten en dus ook nog geen resultaatgebieden aangewezen waaraan in concreto aandacht zal worden gegeven in de periode 2009 en verder. Dit zal bij het opstellen van het programma SIVB nader worden ingevuld

² Het onderzoek wordt in het kader van SEI uitgevoerd (zie B23).

³ Dit wordt in samenhang met het SEI uitgevoerd (zie B15). In de SEI wordt het communicatietraject uitgevoerd. Dit communicatietraject zal de streefwaarden opleveren die onder andere input zijn voor de opzet van het definitieve niveau van voorzieningen.

⁴ Dit wordt in samenhang met het SEI uitgevoerd (zie B23).

De Curaçaose overheid als drager van de lokale democratie

Voor de periode 2009-2012 wordt vooralsnog het volgende resultaatgebied aan deze rol gekoppeld: de 4^e programmalijn “Good Citizenship”. Op dit moment wordt aan de volgende activiteiten gedacht om dit te realiseren:

1. Programmalijn *good citizenship* implementeren;
2. Bewustmakingscampagne staatsinrichting en overheid (tevens inbedden in de curricula van scholen).

6. Financiën 2009-2012

De totale Nederlandse bijdrage in de samenwerkingsrelatie voor de periode 2008-2012 bedraagt circa 130.000.000 euro en wordt voor de duur van het programma gegarandeerd, maar de tegenwaarde in gulden is afhankelijk van de wisselkoers op dat moment. Van dit bedrag is 20% gereserveerd voor IVB. Verder is afgesproken dat gedurende de looptijd van het SEI (2008-2010) het budget voor IVB gelijk wordt verdeeld tussen IVB en SEI. Indien er nog middelen beschikbaar zijn uit de oude programma's zullen die onverkort onder het daarbij behorende regime kunnen worden aangewend voor projecten in het kader van het programma Bestuurlijke Ontwikkeling (BO). De looptijd van het programma BO wordt in dat geval gelijkgesteld met het SIVB.

Financieringsbehoefte 2009-2012

De financieringsbehoefte voor de periode 2009-2012 zal worden bepaald als onderdeel van het opstellen van het samenwerkingsprogramma. De invulling hiervan zal geschieden langs de lijnen van hetgeen geschetst is in hoofdstuk 5. Vooralsnog wordt gedacht aan de volgende procentuele verdeling van het beschikbare over de verschillende rollen, echter waarbij de richtinggevende financiële kaders voor 2009-2012 nader zullen worden aangegeven bij het opstellen van het programma 2009-2012:

1. Dienstverlener: 30%
2. Ontwikkelaar en realiseerder van beleid: 15%
3. Werkgever: 20%
4. Toezichthouder en handhaver: 15%
5. Bestuurlijke partner: 10%
6. Drager van de lokale democratie: 10%

Invulling co-financiering

Curaçao zal vanaf 1 januari 2009 invulling geven aan de afspraken in het kader van co-financiering. Bij het uitwerken van de uitvoeringsstructuur en -organisatie voor het SIVB 2009-2012 zal, naast de definitieve opzet voor het programma en een uitvoeringsorganisatie, ook aandacht worden besteed aan de invulling van de co-financiering (beschikbaarheid middelen, rapportage, monitoring en evaluatie).

Er zijn twee mogelijkheden om co-financiering in te voeren: op projectniveau of programmaniveau. De keuze is afhankelijk van de werkbaarheid in de lokale situatie. Bij co-financiering op programmaniveau, kunnen de maatregelen/projecten worden verdeeld tussen Curaçao en Nederland. Dit houdt in dat zowel Curaçao als Nederland een lijst van projecten heeft die zij financieren en uitvoeren. De door Nederland gefinancierde projectvoorstellen worden uiteraard door Curaçao bij USONA ingediend. Uit de voortgangsrapportages over beide lijsten van het programma zal blijken wat de voortgang is. Dit wordt elk jaar besproken in het ambtelijke en politieke overleg over het programma.

Als gekozen wordt voor co-financiering op projectniveau, kan dit in de financiële passage van de projectvoorstellen en de financieringsovereenkomst worden opgenomen. Uiteraard zal de voortgang van het totale programma elk jaar in het ambtelijke en politieke overleg worden besproken.

Ook ten aanzien van de wijze waarop het beheer van de middelen plaatsvindt, wordt de keuze bepaald door de werkbaarheid van het systeem en zijn er twee mogelijkheden. Curaçao kan zelf de middelen beheren. In geval van co-financiering per project kunnen vooraf de bijdragen van Curaçao en Nederland in de financieringsovereenkomst met USONA worden

bekrachtigd. Curaçao kan ook, net als Nederland, de bijdrage overmaken aan USONA. USONA beoordeelt vervolgens de projecten, keurt deze goed en is ook opdrachtgever.

De bedoeling is dat de co-financiering door Curaçao in de loop van de tijd oploopt. Zij zal laag beginnen, mede in verband met de Nederlandse eis van sluitende begroting. De bepaling van de omvang kan op twee manieren geschieden. De eigen bijdrage is een bepaald percentage van de Nederlandse bijdrage of van de totale bijdrage. De andere mogelijkheid is dat de Nederlandse bijdrage door Curaçao wordt aangevuld tot een vast bedrag per jaar.

De invulling van de co-financiering zal geschieden op basis van de memo van VNW van 8 januari 2008 en de ‘vertaling’ hiervan naar de Curaçaose situatie zoals die door de Afdeling Financiën en PMO zal worden gemaakt. Hierbij zal rekening gehouden worden met de kaders zoals die gesteld worden door het College Financieel Toezicht en eigen regelgeving. Daarnaast zal er duidelijkheid moeten zijn waar het management van een project wordt belegd, hoe de risico's worden verdeeld, etc. Voor elk programma en/of project zullen vooraf hierover afspraken moeten worden gemaakt.

Bij de invulling van de co-financiering zal rekening gehouden worden met een minimale bijdrage (omvang co-financiering) door Curaçao van 20% als gemiddelde over de gehele programmaperiode. De bijdrage van Nederland en Curaçao zullen beiden op de eigen begroting worden weergegeven. Als de financiële toezichthouder operationeel is, dan valt de co-financiering in de reguliere begrotingstoetsing.

Gedurende de looptijd van een project dat met samenwerkingsmiddelen wordt gefinancierd, moeten ook de exploitatiekosten op de eigen begroting in beeld worden gebracht. Na afloop van het project moet de continuïteit zijn gewaarborgd door een structurele inbedding van eventuele kosten in de eigen begroting.

In geval van co-financiering door drie partijen of meer, zal dit in één overeenkomst worden vastgelegd.

7. Totaaloverzicht IVB en SEI

Institutionele Versterking Bestuurskracht in 2008

Rol en aandachtsgebied	Korte beschrijving	Eigenaar	Bijdrage Nederland	Startdatum
Dienstverlener				
Verbeteren klantgerichtheid (lopend)	Dit resultaatgebied heeft tot doel de condities voor een gestructureerde en samenhangende aanpak van klantgerichtheid bij de Overheid van Curaçao te realiseren. Activiteiten die in dit kader zullen worden ondernomen, zijn gericht op het bepalen van een ambitieniveau en visie, het uitvoeren van een analyse en inventarisatie van knelpunten en verbetermogelijkheden en, aan de hand hiervan, het ontwerpen van een interventie- en implementatiestrategie dat een structurele benadering van klantgerichtheid mogelijk maakt en bevordert.	PMO	150.000	
Uitvoeren project Masterplan Motorrijtuigenbelasting en Keuringssysteem (lopend)	Dit resultaatgebied heeft tot doel dat de wet- en regelgeving op het gebied van motorvoertuigen wordt nageleefd (periodieke keuring, verzekering, motorrijtuigenbelasting en het betalen van bekeuringen). Activiteiten die in dit kader zullen worden ondernomen, zijn gericht op het leggen van een basis voor een deugdelijk registratiesysteem voor keuring en belastinginning, het verkennen en analyseren van het bestaande juridische kader, de organisatie, de kennis en de apparatuur en het implementeren van verbetervoorstellen.	DOW	1.000.000	
Opzetten Nieuwe Belastingdienst Curaçao	Dit resultaatgebied heeft tot doel de inning van belastinggelden en andere middelen te verbeteren en daarmee het investeringsklimaat op Curaçao. Activiteiten die in dit kader zullen worden ondernomen, zijn gericht op het verbeteren van het belastingbeleid en de bijbehorende wetgeving, het opschonen en completeren van de belastingadministratie, het versimpelen en transparant maken van het systeem, het reorganiseren en integreren van de verschillende bij de inning van belasting betrokken organisaties, het vergroten van de vrijwillige naleving door belastingplichtigen en het verbeteren van de dienstverlening.	PMO/ Eilandsontvanger	1.000.000	
Project Registratie Contractgegevens Bureau Domeinbeheer	Dit resultaatgebied heeft tot doel te komen tot een volledige en actuele geografische en administratieve database inzake het gebruik van overheidsgronden. Activiteiten die in dit kader zullen worden ondernomen, zijn gericht op het uitvoeren van een nulmeting waardoor referentie mogelijk wordt, het inventariseren van alle kavels per wijk en straat, het aanpakken van illegaal gebruik conform vigerend beleid en het terugvorderen van (onbenutte) overheidsgronden het opzetten en vullen van een geïntegreerd administratief systeem.	Domeinbeheer	175.000	

Rol en aandachtsgebied	Korte beschrijving	Eigenaar	Bijdrage Nederland	Startdatum
Project digitalisering RASE (lopend)	Dit resultaatgebied heeft tot doel het gebruik van het POVO-systeem (voor de registratie van binnenkomende en uitgaande post) en het document management systeem Hummingbird DM uit te breiden. Op deze manier wordt een volledig document management systeem opgezet, waarin alle voor het Eilandgebied Curaçao (belangrijke) documenten digitaal kunnen worden opgeslagen en beheerd. Op deze manier kan de documentaire informatie voor een grotere groep gebruikers ontsloten worden, waardoor digitaal werken mogelijk wordt. Hierbij wordt onder andere gedacht aan het vormen van digitale dossiers en het via Intranet en/of Internet beschikbaar stellen van documenten aan derden.	RASE	175.000	
Technische (juridische) bijstand BSB&V (lopend)	Dit resultaatgebied heeft tot doel een efficiënte organisatie te creëren die gebruik kan maken van een up-to-date IT-systeem, een goede informatievoorziening met betrekking tot persoonsgegevens heeft, een gedegen juridisch advies kan geven inzake recente ontwikkelingen op juridisch gebied (zoals de Wet op het Nederlanderschap) en continu aandacht heeft voor deskundigheidsbevordering van het personeel.	BSB&V	350.000	
Ontwikkelaar en realiseerder van beleid				
Uitvoeren implementatieplan Financieel Beheer	Dit resultaatgebied heeft tot doel de planning en control en het anticiperend vermogen van de overheid (risicomanagement) te versterken. Activiteiten die in dit kader zullen worden ondernomen, zijn gericht op het afronden financiële verantwoording, het inrichten van een begrotings- en verplichtingenadministratie, het versterken van de financiële functie, het opstellen van een meerjarenbeleidsplan en meerjaren cijfers, het opstellen en innen van achterstallige belastinggelden en opstellen van een corporate governance code voor stichtingen, overheidsNV's en fondsen.	Afdeling Financiën	2.500.000	

Rol en aandachtsgebied	Korte beschrijving	Eigenaar	Bijdrage Nederland	Startdatum
Uitwerken uitvoeringsstructuur en -organisatie SIVB	Dit resultaatgebied heeft tot doel een uitvoeringsstructuur en -organisatie voor het Samenwerkingsprogramma Institutionele Versterking Bestuurskracht voor de periode 2009-2012 op te stellen. Activiteiten die in dit kader zullen worden ondernomen, zijn gericht op het opstellen van het SIVB zelf (inclusief het inventariseren van de activiteiten, het uitwerken van de focus voor de periode 2009-2012 en het identificeren van de kosten) en het ontwerpen en op- en inrichten van een geïntegreerde uitvoeringsorganisatie voor alle samenwerkingsgebieden. Hierdoor wordt de doelmatigheid en doeltreffendheid van de ambtelijke organisatie ten aanzien van de coördinatie en uitvoering van de samenwerkingsprogramma's in het bijzonder en van de samenwerking met Nederland en de Europese Unie in het algemeen verhoogd.	PMO	150.000	
Ervaringsuitwisselingsproject (EUP) (lopend)	Dit resultaatgebied heeft tot een brede capaciteitsontwikkeling en effectiviteitsverbetering binnen de overheidsdiensten te komen. In dit kader worden medewerkers uitgezonden naar het buitenland zodat kennis en ervaring opgedaan kan worden. Anderzijds wordt de beoogde capaciteitsontwikkeling tevens ondersteund via het naar Curaçao halen van buitenlandse "know how" en expertise. De totaliteit moet bijdragen aan het verkrijgen van praktische inzichten die kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van eigen competenties en verbetering van de uitvoering van de opgedragen werkzaamheden. Hiermee moet de kwaliteit van het ambtenarenapparaat opgevijseld worden, zodat de voorbereiding en uitvoering van het beleid van het Bestuurscollege gestoeld wordt op de meest moderne opvattingen, inzichten en werkwijzen.	PZCB/PMO	200.000	
Werkgever				
Institutionalisering integriteitstraject	Dit resultaatgebied is gericht op het inbedden van de resultaten van het integriteitstraject dat formeel per 30 september 2007 is afgerond. Activiteiten die in dit kader zullen worden ondernomen, zijn gericht op het structureel coördineren en begeleiden van de inzet van de facilitators, het formuleren en goedkeuren van een gedragscode voor bestuurders ,het verankeren van integriteit binnen het apparaat en het inzetten van een extern traject	PMO	500.000	

Rol en aandachtsgebied	Korte beschrijving	Eigenaar	Bijdrage Nederland	Startdatum
Onderzoek opzet, opbouw en implementatie van een Bestuursacademie/ Opleidingsinstituut	Dit resultaatgebied heeft tot doel te komen tot een Bestuursacademie waardoor bestuurlijke voornemens en ambities naar de samenleving toe waargemaakt kunnen worden. Activiteiten die in dit kader zullen worden ondernomen, zijn gericht op het instellen van een leergang, het ontwikkelen van het opleidingscurriculum en het bepalen van de juridische vormgeving.	PZCB/PMO	500.000	
Toezichthouder en handhaver				
Inventarisatie van strafrechtelijke en bestuursrechtelijke handhaving en repressief optreden programmeren	Dit resultaatgebied heeft tot doel inzicht te krijgen in de bestaande en noodzakelijke instrumenten op het gebied van strafrechtelijke en bestuursrechtelijke handhaving en repressief optreden. Activiteiten die in dit kader zullen worden ondernomen, zijn gericht op het uitvoeren van een onderzoek en het rapporteren over de bevindingen.	PMO/AJZ		
Doorbreken gedoogbeleid	Dit resultaatgebied heeft tot doel de naleving van geldende regels, richtlijnen en wetgeving te vergroten door het versterken van de controle op verkeersveiligheid, op gaming, op algemene regels en verordeningen, etc. Activiteiten die in dit kader zullen worden ondernomen, zijn gericht op het uitvoeren van controles en het vergroten van de fysieke zichtbaarheid van de controlerende overheidsinstanties.	PMO/AJZ	25.000	
Implementatie aanbevelingen versterking controleorganen en controlfuncties	Dit resultaatgebied heeft tot doel de voorstellen die worden geformuleerd onder het bovenstaande punt te implementeren. Dit onderzoek geschiedt in de SEI en de implementatie van de aanbevelingen in IVB. Activiteiten die in dit kader zullen worden ondernomen, zijn gericht op het institutionaliseren van de interne kwaliteitstoets, het vastleggen hiervan in wet- en regelgeving en de organisatiestructuur en het implementeren van de voorstellen tot verdere verbetering van het functioneren van de Rekenkamer, SOAB (Stichting Overheidsaccountantsbureau), de Ombudsman, de Raad voor de Volksgezondheid en de Eilandsraad.	PMO/Financiën	225.000	
Versterken functioneren kantoor secretaris Curacao	Dit resultaatgebied heeft tot doel het opzetten van onder andere een centrale documentatiecentrum voor kantoor van de secretaris waardoor de secretaris(sen) in hun rol als toezichthouder binnen het apparaat en adviseur naar het Bestuurscollege toe, versterkt en geoptimaliseerd wordt.	Stafburo	50.000	
Bestuurlijke partner				

Rol en aandachtsgebied	Korte beschrijving	Eigenaar	Bijdrage Nederland	Startdatum
Formuleren van uitgangspunten voor partnerships	Dit resultaatgebied heeft tot doel de basis te leggen voor een helder en duidelijk beleid ten aanzien van partnerships. Activiteiten die in dit kader zullen worden ondernomen, zijn gericht op het inzichtelijk maken wanneer partnerships worden aangegaan, wat men wil en beoogt te bereiken en onder welke voorwaarden.	Financiën/PMO	75.000	
Dragers van de lokale democratie				
Permanente educatie voor bestuurders	Dit project heeft tot doel de kennis en vaardigheden van bestuurders (zowel ambtelijk als politiek en zowel bewindspersonen als volksvertegenwoordigers) te versterken. Activiteiten die in dit kader zullen worden ondernomen, zijn gericht op het inventariseren van behoeftes van ambtenaren, bewindspersonen en volksvertegenwoordigers op het gebied van technieken, rollen en instrumenten.	PMO/PZCB	200.000	
Opstellen profielschetsen voor bestuurders	Dit aandachtspunt heeft tot doel om een profielschets op te stellen voor bestuurders zodat zij door politieke partijen zelf voorbereid kunnen worden op een openbare functie. Activiteiten die in dit kader zullen worden ondernomen, zijn gericht op het identificeren van kennis en vaardigheden en het formuleren hiervan.	BC/Eilandsraad/ Secretaris	75.000	
Programmalijn good citizenship (goed burgerschap) uitwerken	Dit aandachtsgebied heeft tot doel de afnemers van diensten bewust te maken van de gevolgen van pogingen inbreuk te doen op de integriteit van bestuurders of ambtenaren. Activiteiten die in dit kader zullen worden ondernomen, zijn gericht op het identificeren van de participatie van burgers en bedrijven, het inrichten van een integriteitsmonitor die vaststelt hoe de verschillende maatschappelijke actoren tegen integriteit van ambtenaren en bestuurders aankijken, het instellen van een 'citizens consulting committee' ('maatschappelijke integriteitscommissie' oftewel 'komishon di integridat pa komunidad') en het formuleren van een gedragscode voor de omgang met de overheid.	PMO	200.000	
Onvoorzien			491.000	
Totaal			8.691.000	

*Sociaal-Economisch Initiatief***Hoofdstuk 4. Goedgekeurde projecten Openbaar bestuur**

Nr	Naam	Eigenaar	Periode	Totaal budget	SEI middelen	(Mede) financierder
	A. Overheids financien					
	Afronding onderzoek misbruik PP en onderstand	DWI, SOAB	2008	0	0	
B09	Onderzoek upgrading van de controle organen van Pais Korsou	PMO	2008	75.000	75.000	
B22	Onderzoek upgrading van de interne controle organen van Pais Korsou	PMO	2008	100.000	100.000	
B	Onderzoek naar toepasbaarheid Nederlandse regelingen	DEZ	2009	150.000	150.000	
	B. Inrichting Pais Korsou					
B10	Bestuursakademie	EGC/PZCB	2008	2.000.000		Project opgenomen in IVB project
B15	Implementatietraject voorzieningenniveau	PMO	2008	100.000	100.000	
B19	Inrichten van een stelsel van basisregistraties	BSB & V/DROV	Begin 2008 - eind 2010	2.700.000	2.700.000	
B20	Opstart optimalisering adressensituatie Curacao	DROV	Begin 2008 - eind 2010	2.700.000	2.700.000	

B23	Reorganisatie ambtelijk apparaat	BC	Begin 2008 - eind 2010	35.000.000	15.000.000	Eilandgebied Curacao 20M
E40	Upgrading Basisregistratie Topografie	DOW	april 2008 - dec 2010	1.800.000	1.800.000	
E60	Closing the digital divide	Logistical hub	Begin 2008 - dec 2010	1.600.000	800.000	Diverse private partijen (800.000)